

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŠNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KRALJ IN VLA DA ZA NAROD

Velevažni sklepi ministrskega sveta pod predsedstvom Nj. Veličanstva kralja za gospodarski prepoved — Velike in številne olajšave za vse panoge narodnega življenja, zlasti za kmečko prebivalstvo

Beograd, 12. dec. Včeraj popoldne se je vršila pod predsedstvom Nj. Vel. kralja na dvoru seja ministrskega sveta, ki bo ostala z zlatimi črkami zabeležena v zgodovini Jugoslavije. Sklepi sprejeti na tej seji so najjasnejši dokaz, da vlada in kralj zares posvečata vso skrb blagostanju širokih narodnih slojev, zlasti malega človeka in da se dejansko trudita dvigniti splošno blagostanje naroda ter povesti državo po poti konsolidacije v boljšo in srečnejšo bodočnost. Kljub temu, da se je pod sedanjim režimom storilo in zgradilo mnogo več, kakor poprej v vseh 10 letih, kljub temu, da je država investirala za javna dela mnogo več kakor kdaj poprej, se je vlada na svoji včerajšnji seji odločila, da v znatni meri

zniža javna bremena in prizna velike in številne olajšave za vse panoge gospodarskega življenja. Zlasti pa za kmečko prebivalstvo. Sklepi vlade predstavljajo velik korak naprej na poti velike konsolidacijske ideje, v znamenju katere je Nj. Vel. kralj uvedel novo stanje v državi. S tem je bil dovršen najljubši dokaz, da jugoslovenska misel ni le prazno geslo, marveč, da znači povzdigo široke narodne mase v gospodarskem, kulturnem in socialnem pogledu.

Sklepi sinočne seje ministrskega sveta obsegajo celo vrsto ukrepov, ki gredo za tem, da v prvi vrsti olajšajo življenje malemu človeku. Vsa javnost je z največjim zadovoljstvom in zadoščenjem pozdravila znižanje zemljarin,

ne, znatno znižanje trošarine na vino, pocenitev prevoza življenjskih potrebščin, končno likvidacijo agrarnih obvez, olajšanje občinskih bremen, ugodnosti pri plačevanju davkov in razne druge dalekosežne olajšave. Vsa javnost pa vidi v tem obnem dokaz, da obljube, ki so jih dali ministri na svojem inšpekcijskem potovanju niso le prazne besede, marveč da si vlada zares prizadeva olajšati težki položaj malega človeka in s primernimi ukrepi omiliti gospodarsko krizo. Pričakovati pa je še nadaljnjih ukrepov in novih pobud za splošni napredek naroda in države. Nobenega dvoma ni, da bodo ti ukrepi še bolj utrdili narod v ljubezni in udanosti do kralja in domovine.

Zopet političen atentat v Sofiji

Makedonstvujušči so napadli profesorja Barličeva in ga smrtno nevarno ranili — Storilci so pobegnili

Sofija, 12. decembra. Včeraj popoldne je bil v Sofiji izvršen nov političen atentat. Žrtev napada je profesor Barličev, najozlogovitejši prijatelj nedavno umorjenega Tomalevskega. Barličev je bil na obisku pri vdovi Tomalevskega. Ko je sredi popoldneva stopil iz hiše, je oddal neznan napadalec nanj tri strele ter ga smrtno nevarno ranil. Atentator je pobegnil. Policija je v

zvezi s tem napadom aretirala več članov makedonstvujuščih Barličev se v bolnici bori s smrtno in nimajo upanja, da ga ohranijo pri življenju. To je v kratki dobi tretjič, ko je četrti politični umor sredi bolgarske prestolnice. Med prebivalstvom vlada zaradi tega vedno večje razburjenje in vsa je zahteva energičnih ukrepov proti makedonstvujuščim.

Pogreb žrtev sušaške nesreče

Preiskava ni ugotovila ničesar novega — Dve osebi še vedno pogrešajo — Sožalje sušaškega občinskega sveta

Sušak, 12. decembra. Včeraj so nadaljevali preiskavo morskega dna na kraju katastrofe v pristanišču na Brajdici. Odkrili niso nič novega. Direkcija pomorskega prometa iz Splita je poslala na Sušak načelnika Vižina ter inženjerja Novellira. O pogrešanem Ivanu Grbasu iz Senja in Ivanu Prpiču iz Krivega puta še vedno ni sledu. Včeraj popoldne so pokopali na trsatskem pokopališču tri smrtno žrtve katastrofe: Gvojiča, Blaževića in Muroviča. Pogreba so se udeležili mestni načelnik, zastopniki voj-

ske in orožništva, naš generalni konzul z Reke in tamošnji podkonzul ter množica naroda. Četrta žrtev Ante Grbac bo pokopan v svojem rodnem kraju Bakarcu.

Iz sušaške bolnice so odpustili včeraj tudi nadaljne poškodovance razen trojice, ki pa bodo v nekaj dneh lahko zapustili bolnico. Na včerajšnji seji mestnega občinskega sveta sušaškega se je mestni načelnik spominjal katastrofe na Brajdici in v imenu vsega meščanstva sporočil sožalje rodbinam ponesrečencev.

Veliki bančni polomi v Ameriki

V New Yorku je propadla ena največjih bank, kar je povzročilo med vlagatelji silno paniko — V Ameriki je v zadnjem času propadlo nad 80 bank

New York, 12. decembra. Veliki zavod »Banka Zedinjenih držav« je ustavil svoje poslovanje. Dne 24. septembra so znašale vloge omenjene banke 202.972.469 dolarjev, ki pa so se gotovo od tedaj občutno zmanjšale. Banka ima v mestu New York 59 podružnic. Ko so banko zaprli, so nadzorniki bank v New Yorku izjavili, da so vodilni bančniki pripravili pomagati tej banki s 50% jamstvom za vloge in s 100 milijonskim posojilom. Pred banko se je zbrala ogromna množica, ki je raz-

burjeno zahtevala svoje prihranke. Pomirila se je šele, ko je doznala, da je bila banki obljubljena pomoč.

Veliko ljudi je dvignilo svoje vloge iz banke Westspringfield Company, ker se je zvedelo, da je njen blagajnik izvršil samomor. V Arkansasu je ustavila poslovanje neka druga banka.

V najnovšem času je propadlo nad 80 ameriških bank. Zadnje bančne katastrofe so v zvezi z velikimi borznimi polomi.

Trgovinska pogajanja Avstrije in Rumunije prekinjena

Dunaj, 12. decembra. Rumunski zastopniki, ki so se že nekaj dni pogajali v trgovinskem in pojedelskem ministristvu, da bi dosegli zvišan kontingent uvoza rumunskih goved in svinj, so odpravili brez uspeha domov. Za zvišan kontingent živine so nudili Rumuni večje izvozne možnosti za avstrijske industrijske proizvode. Pogajanja v trgovinskem ministristvu so obetala spravo uspeh, pri posvetovanjih v pojedelskem ministristvu pa so se pojavile težave, zaradi katerih je bilo treba pogajanja prekiniti.

Odobritev grško-turške pogodbe

Atene, 12. decembra. AA. Grški parlament je sprejel v prvem čitanju pogodbo med Grčijo in Turčijo.

Tragična smrt nizozemskega raziskovalca

Haag, 12. decembra. Nizozemski raziskovalec profesor Bosselwardt in njegov sluga sta na tragičen način končala življenje na otoku Sumatra, ko sta splezala na vulkan Merapi. Presenetil ju je izbruh ognjenika in sta zgorela v lavi.

Zarota proti Čangkajšku

Sanghai, 12. decembra. Kitajska oblast, da so razkrila zaroto proti generalu Čangkajšku Generala so nameravali umoriti ob prihodu v Hankau. Policija je aretirala mnogo oseb. Osem oseb med njimi neka letna deklica, ki so bile udeležene v zaroti, je bilo usmrčenih na javnem trgu v Sanghaju.

Avstrijski državni proračun

Dunaj, 12. dec. Na včerajšnji seji Narodnega sveta je predložil finančni minister Juch državni proračun za l. 1931. Zbornica je sklenila, da se izroči proračun brez prvega čitanja proračunskemu odboru. Proračun izkazuje 2.130 milijonov šilingov izdatkov ter 2.166 milijonov šilingov dohodkov. Zaradi investicij v iznosu 171 milijonov šilingov je v proračunu za 135 milijonov šilingov primanjkljaja.

Madžarska išče posojilo

Budimpešta, 12. decembra. Kakor se čuje, namerava madžarska vlada s sodelovanjem budimpeštanske banke malih posojilnikov posojiti 25 milijonov dolarjev inozemskemu posojilu, iz katerega bi dajala zadolženim malim kmetom cenene kredite.

Prepoved filma »Na zapadu nič novega«

Berlin, 12. decembra. AA. Sodišče za filmsko cenzuro utemeljuje prepoved Remarquejevega filma »Na zapadu nič novega« s tem, da bi nadaljnje vprižiranje tega filma moglo škoditi nemškemu ugledu. Sodišče pravi, da ni storilo svojega sklepa pod pritiskom ulice. Za sodišče tudi ni moglo biti merodajno to, da je ameriška tvrdka, ki je film izgotovila, izjavila, da se bo v primeru prepovedi umaknila iz Nemčije.

Nov grški poslanik v Rimu

Rim, 12. decembra. AA. Tukajšnji grški poslanik Mavrodīs bo zapustil svoje dosedanje mesto in se vrnil v Atene, kjer bo prevzel mesto generalnega ravnatelja v ministristvu za zunanje zadeve. Rimski listi proročajo poslovalne članke, v katerih se spominjajo zaslug odhajajočega poslanika za učvrstitev prijateljstva med Italijo in Grčijo, zlasti pa njegovega truda pri zaključitvi trgovinske pogodbe med obema državama meseca septembra 1926. Prve dni januarja prispe v Rim novi grški poslanik Peter Metaxas, sedanji poslanik v Kairu.

Konkurz italijanske veletvrdke

Rim, 12. decembra. Akcijska družba za trgovino z italijanskimi vini Mialfore s sedežem v Albi, ki ima več podružnic, je napovedala konkurz. Deficit znaša menda 9 milijonov lir.

Francosko posojilo Rumuniji

Bukarešta, 12. decembra. Narodna banka je sklenila s pariško banko dogovor, po katerem bo dovolila posojilo 200 milijonov frankov poljedelcem na obveznice po 4 in pol odstotka. Za posojilo jamči do 10 odstotkov država.

Amerika in haško razsodišče

Washington, 12. decembra. Protokol o pristopu Amerike k stalnemu mednarodnemu razsodišču v Haagu je priključena posebna Hooverjeva poslanica, ki naglašja, da je Amerika kljub temu protokolu neodvisna glede na zapletitve v diplomatski politiki ostalih držav.

Washington, 12. decembra. Neki demokratski senator je izjavil, da bo razprava o pristopu Zedinjenih držav k mednarodnemu razsodišču v Haagu odgojena. Nasprotniki haškega razsodišča štejejo 28 glasov. Za pristop k mednarodnemu sodišču sta potrebni dve tretjini glasov. Za pristop je 96 članov senata.

Nesreča nemškega parnika

London, 12. decembra. Lloydova agencija poroča iz Kobe, da je parnik »Schlesien« lasti severno-nemškega Llova, zavozil v bližini otočja Avači na sipine.

Jugoslovenski parnik na Dunavu potopil

Zaradi megle je tovorni parnik »Dobro polje« zadel ob pečino in se potopil — Posadka je rešena

Dunaj, 12. decembra. Včeraj se je v bližini Marbacha ponesrečil na Dunavu jugoslovenski parnik »Dobro polje«, lasti Jugoslovenske podunavske plovitve. Parnik je vodil tri velike tovorne čolne, natovorjene s koruzo. Zaradi megle je parnik izgubil smer ter zavozil na čeri in se tako poškodoval, da se je kmalu nato potopil. Na parniku je bilo natovorjenih 36 vagonov koruze. Na pomoč so prihiteli avstrijski parniki, ki so bili v bližini ter rešili tovorne čolne in posadko potopljenega parnika. Do nesreče je prišlo zaradi izredno goste megle, ki je vladala ves dan v podunavskem področju. O nesreči je bila takoj obveščena komanda rečne plovitve v Beogradu, ki je odposlala pomožne parnike, da dvignejo potopljeno ladjo.

Strahovi fašizma

Fašisti očitajo Franciji imperijalistične težnje, da bi s tem opravičili svojo lastno agresivnost

Rim, 12. decembra. Italijanski vladni krogi energično zanikajo vesti, da je Italija Francijo zaprosila za posojilo. Italijanska vlada pravi, da so francoski bančniki ponudili italijanski vladi posojilo, ki pa ga je odklonila. Nadalje pravi italijansko uradno poročilo, da je bil italijanski finančni minister v Ameriki le privatno in da ni iskal posojila na ameriškem denarnem trgu.

Fašistični krogi naglašajo, da so te trditve le izmišljotine protifašistične propagande, ki skuša pokazati Francijo pred svetom za največjo pobornico miru, dočim je postala v resnici najmočnejša militaristična država v Evropi. Nadalje očitajo fašisti Franciji, da je spravila pod svoj vpliv najmočnejše male narode Evrope, med njimi Jugoslavijo, ki ima zelo dobro vojaštvo, Češkoslovaško, ki je najmočnejša država v centralni Evropi in Poljsko, ki izdaja og-

romne svote v vojne namene. Francija podpira tudi Rumunijo tako, da tvori s omenjenimi državami v Evropi najmočnejšo vojaško skupino, ki dominira v tem delu sveta. Položaj Italije je napram tej vojaški skupini popolnoma brezupen. Popravila bi ga le s tem, da bi pomagala Franciji, če bi slednjo ogrozila Nemčija in Avstrija.

Fašistični krogi priznavajo, da so nekateri francoski politiki za mir, toda Francija naj omeji svoj vojni proračun in tako pokaže dejansko ljubezen do razorožitvene ideje. Končno naglašajo italijanski krogi, da hoče Francija izrabiti finančne težkoče Italije in jo prisiliti, naj popusti v vprašanju pomorske paritete. Francija hoče za vsako ceno ohraniti svoj prevladujoči položaj v Evropi in ostati še nadalje ena najmočnejših vojaških držav na svetu.

Težkoče na indijski konferenci

Spori med hindujci in muslimani — Angleški konzervativci proti koncesijam Indiji

London, 12. dec. AA. V krogih indijske konference pripisujejo veliko važnost pogajanjem med hindujci in muslimani za rešitev spornih vprašanj.

Ministrski predsednik Macdonald je pripravljen posredovati v teh sporih. Ministrskega predsednika so posetili po štirje zastopniki vsake stranke in je imel z njimi daljši razgovor, ki sta mu prisostvovala tajnik za indijo Wedgwood Benn in vrhovni državni pravdnik sir William Jowett.

London, 12. dec. AA. Med mohamedanci in hindujci so nastali na indijski konferenci spori zaradi zastopstva obeh verskih skupin v zveznih in pokrajinskih vladah Indije. Obe stranki sta naprosili Macdonalda, naj prevzame posredništvo.

London, 12. dec. Na zborovanju Indian Empire Society se biva vrhovni poveljnik sir Jakob Claud, bivši konzervativni agrar-

ni kancelar in drugi govorniki ostro kritizirali politiko Macdonaldove vlade v Indiji. Churchill je med drugim izjavil, da je za Anglijo velika nevarnost, ker bo delavska vlada pri nepremišljenih poizkusih, da bi dosegla z indijskimi delegati v Londonu sporazum, dovolila koncesije za razširjenje samouprave. Te koncesije bodo Angliji za bodoče zavezale roke, zlasti, ker z njimi nikakor ne bo mogoče zatreti uporov in terorja v Indiji. Gandhijevega pokreta se je treba prej ali slej lotiti z vso energijo in ga zatreti. Poizkus, da bi tigr krmili z mačkinim mesom, je nesmiseln. Cimprej bo prevladoval to spoznanje, tem manj nesreče bo prišlo nad one, ki se zanimajo za Indijo. Angleški narod ne namerava opustiti svoje misije v Indiji ter ne bo zane marjal dolžnosti, da se tamkaj ohraniti mir in red.

Carigrad v plamenih

Carigrad, 12. decembra. Snoči je izbruhnil v starem severnem delu Carigrada, kjer so večinoma lesene hiše, ogromen požar. Nad 150 hiš je v plamenu. Ves del mesta je podoben enemu samemu ognjenemu morju. V sili so v gasilci so brez moči, ker deloma primanjkuje modernih gasilnih pripjav, na drugi strani pa je nemogoče reševati, ker se razvija tako velika vročina in dušilni dim, da se ni mogoče približati gorišču. Na lice mesta je prišel tudi sam Kemal paša, ki se slučajno mudi v Carigradu. Obstaja nevarnost, da se ogenj razširi še na druge dele mesta.

Nemiri na Kubi

New York, 12. dec. AA. Na Kubi je bilo proglašeno obsedno stanje. V več krajih so izbruhnili nemiri. Včeraj je bila 1 oseba ubita, več pa ranjenih.

Član Vodnikovove družbe, ali si že pridobil onega novega člana?

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.76. — Berlin 13.46 — 13.49 (13.475). — Bruselj 7.8926. — Budimpešta 9.8904. — Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9). — Dunaj 793.84 — 796.84 (795.34). — London 273.95 — 274.76 (274.36). — Newyork 56.265 — 56.465 (56.365). — Pariz 222.03. — Praga 167.27 — 168.07 (167.67). — Trst 295.78.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1270. — Pariz 20.26. — London 25.035. — Newyork 515.325. — Bruselj 72.02. — Milan 26.99. — Madrid 55.25. — Berlin 122.96. — Dunaj 72.575. — Sofija 3.735. — Praga 15.30. — Varšava 57.80. — Budimpešta 90.25. — Bukarešta 3.0625.

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »Franz Josefova« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih osebah satikarjih in hemeroidno bolnih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mojster Aljehin med našimi šahisti

Nekaj podrobnosti o snočni simultanski produkciji — Kako jih je po vrsti odžagal

Ljubljana, 12. decembra.

Aljehin —? Parte s tem imenom ni v listih, novi ban se tudi drugače piše, na plakatih za cirkus ga tudi ni bilo, tatove tiste zlatnine so tudi že našli, je pa gotovo od Ilirije ali Primorja. — Nekaj je že, ker so ga taki čakali in je v »Unionu« spal. Živio!

Pred čudnim zidom sem obstal. Spodaj noge, v mezzaninu noge, v I. nadstropju noge itd. — prav na vrhu, se mi pa zdi, da so bile glave. Tisto v dimu mislim, prispežem pa ne.

Dolžnost me je klicala in ril sem in ril naprej, še z legitimacijo sem ril in z »vinarjem«, ampak skozi zid. In za njim, so rekli, da je Aljehin.

Na desno je bilo tudi fletno: jazz in Jenko, plesni obrtnik. Menda tudi kak šah, saj je bilo vrvenje neznansko.

Spodaj je bila večerja in ata živili. Tudi muzika in šah.

Prav spodaj je bila pa tudi muzika in celo ljudje. Namreč z dežele in iz Litije. Ampak teh je bilo vedno samo polovica, ker so pa se pripeljali zaradi šaha. Časno besedo, samo eden je imel tudi sestro seboj.

Z bojne polja so prihajale vesti. Ennega je že odžagal!

Slava Aljehinu in tuš in liter. Ko je odžagal drugega, smo jeli staviti. Vse naprej plačano.

Ob trideset na enajst poročila javila tretjo zmago. Nove stave in večje posode, narod se je pa razdelil na dvojce: na plesalec in na Slovane. Mnogi so odšli gori, nekaj jih je pa ostalo za varuhe.

Aljehin je bil še vedno za zidom. Na desno v kotu sta pa premikala figurice mojstra-ustanoviteljja Fif in dr. Čadež. Oba kamenito mirna, hladna in vendar vročično razvneti. Seveda tudi okrog te igre gosta korona. Potem pa tisti dolgi suhi prst in kakor bi sekal grčo: »Saj sem ti dejal, da bo fant zgubil, ker te je bogal.«

Gospoda Pfeifferja sem naprosil, naj mi malo pokaže in razloži. Na galerijo sva šla. Spodaj nepremična gneča od osemih, polnoči je pa bilo. Zrak ni bil planinski na višini galerije. Skozi kopreno megle se je videl bel okvir okrog praznega kvadrata.

Na okvirju 35 umazano rjavih plošč z belimi in črnimi pikami, skoraj na sredi kvadrata pa belo pognjena mizica s škatljico cigarete in kanglico kave, šalica je bila pa vedno za Aljehinom. In blizu šalice tudi ves čas naš mojster dr. Vidmar s polo pasirja v rokah.

Nad beli okvir se sklanja glava, čudno se zavija mehka roka, tako mehka, kakor bi bila rokavica na njej, in še bolj čudno pade na rob okvirja.

Gotovo se spominjate roke Meštrovičevega Krista na križu. Tiste ostre orlove peruti, obrnjene navzgor, s peresi kakor ostre ablje. Ta roka na belem robu je pa taka, kakoršna bi bil Meštrovič ustvaril, če bi bil hotel realizirati njeno nasprotje. Mehka, a vendar močna, z lahno zakrivljenimi linijami, prav polagoma navzdol, a polna. Čudna, redko čudna roka, morebiti prava mehka in močna ruska roka.

Na levi te prečude roke glava. Težka, in gotovo podstavljena z drugo roko kakor s stebrom. Gladkih plavih las ne deli preča, le na desni strani je kratka bela progla, kakor zaceljena rana.

Vrskajoč aplavz trešči ob strop. Tista roka poboja figure in jih pokrije — mehko in nežno — in se vzdigne proti svetli, drobčkani, otroški glavici. Takrat sem videl tudi dvoje otroških oči splavati kvisku. Morebiti sta se z očmi poljubila mladici in mali slovenski zmagovalci Gabrovšek in veliki svetovni Aljehin.

Smeje, kakor bi nič ne bilo, je debatiral takoj drobni Gabrovšek o svojih potezah, premagani Aljehin je pa podiral druge. Oba brez geste.

Aljehin, svetovni mojster šaha.

Njegova slika plava pred nami. Visok, slok, koščen, nežen in nervozen človek. Genijalni črni kodri ali vsaj sentimentalna plava frizura. Seveda bled in s temnimi mi, tajinstveno in pošastno temnimi obroči okrog, oh, oči...

Aljehin je pa atlet. In čim dalje igra, tem bolj je atlet. Proti kraju igre odmeva njegove nagle, a sigurne stopnje po parketu, kakor bi se hotel z nogami zabiti v tla. In od poteze do poteze je bolj širokopleč in mišičast, skoraj izzivajoče nategujeta bicepsa roki. Energija v vsej elastični postavi, okrotni in nagli, nikdar pa ne oglati ali brutalni. Ta človek raste!

Igralci zardevajo, ko sunkoma stopa prednje. Pikantni gospej Scherbanovi je podrl vso vrsto igralcev na njeni srčni strani, sosed Rupnik na njeni hladni strani se pa drži. Ej, pa vendar ni tisti stari pregovor o sreči pri igri vmes! Prede in prede Rupnik, da mu je rdeča glava. Mlad poteze postajajo ostre, trde, da čutiš, kako drve kolesca za razbeljenim, vedno bolj bledim čelom. Trpljenje, kakor pri trmastem otroku pred solzami. Drži se do onemoglosti in sladko se oddahne, ko je konec. Med zadnjimi je vstal.

Petintrideset igralcev je imenovanih, z vsakim jih pa igra pet in tudi deset. S celo množico šahistov se bje Aljehin.

Oči drče po obrazih okrog mize. To ni zborovanje literatov, bohemov, dekadentov... Skoraj sami trdi, močni obrazi, zdravi, in prav mnogo je — ne zamerite — delavskih in kmečkih med njimi. O, ne boš te mi zamerili ne, saj sem v teh trdih, energičnih obrazih prav globoko ginjen videl tako očitno, kakor nikdar prej, — inteligenco našega naroda.

Prav navadni ljudje so se bili z Aljehinom, ne samo akademično izobraženi gos-

podje, tudi dosti delavcev je bilo med njimi. Takim delavcem pa moramo reči gospodje.

Tako je n. pr. 7 udeležencev poslal klub Triglav iz Krakova in Trnovega. Prvič so nastopili in so se izborni držali.

Vedno bolj nagel je Aljehin. Nena- vadno je podoben zdravniku v bolnici pri viziti, ko dirja od postelje do postelje. Skloni se, prodre z očmi in že je odločeno. Seveda sem se s to primero hotel pokloniti le zdravnikom.

Tri črti na dve. Kakor kip mirni Costapieria izgine s srede galerije. Že je spodaj in spremlja konec boja. Gruče svetovalcev pritiskajo na redke igralce in se profesor Pavle ne more ničesar več posomiti.

Ljehin se ne suje več od plošče do plošče, v še trpkem Židanu razven aplavz ob zmagi in Aljehin seka dijagonale čez kvadrat od Lukiča v levi kot k Jeranu. Pod petami vedno močnejša Aljehina zveni parket in takrat šele odkrije svoj obraz.

Obraz Aljehinov ni sanjarski. Močan, mladostno zdrav in rdeč je. Skoraj malo žensko mehak, a niti od daleč neronski. Plastično mehak, bi rekel kiparju-umetniku. Dolge ure sem gledal njegova usta. Nobene ostre poteze ni okrog njih, a vendar silna energija. In čelo! Kakšno? V harmoniji z vsem obrazom in z usti. Veder je ta obraz, pogumen in močan, bolj mladeniški kot je šablona velikih človekov. Pa sem se pri teh toplih, mehkih in vendar močnih ustih nad okroglo brado spomnil na mrzel mramor. Ne očitajte mi, sami pogledajte Aleksandra Makedonca, saj je v vsaki šolski zgodovini. Zmagovita mladost... in če hočete, še frazo: Mens sana...

Doktor Aljehin je Slovan. Za njim grem in za dr. Vidmarjem. Dve glavi. In kaj bi bilo, če bi se morje njunega fenomena razuma, preračunljivosti — razlilo v drugo smer.

Partija dr. Aljehin - J. Gabrovšek

Beli: dr. Aljehin	Črni: Gabrovšek J.
d4	d5
c4	e6
Sc3	Sf6
Sc5	Le7
e3	Sd7
Sf3	c6
Ld3	0-0
0-0	Te8
Dc2	d:c
L:c4	c5
Td1	Da5
a3	d:c
Td5	h6
b4	Db6
Ff4	a6
Tad1	Da7
La2	b5
Se4	Se4
Dc4	Lb7
Db1	Sf6
Sc5	Te8
Lh6	Le4
Td8	de:
Dc1	g:h6
i3	Ld5
L:d5	Sd5
Sc6	Db6
Sd5	Lf6
Kh1	Td8
Te1	Se3
Sc6	Td1
T:d1	Sd1
Dc5	D:c5
Sf2	Kg1
Sd3	---

Po 35. potezi je moral dr. Aljehin kapitulirati. Poteza, ki je odločila izro, je bila Le4

Včerajšnja simultanka dr. Aljehina proti 35 ljubljanskim šahistom je končala takole: Aljehin je dobil 26 in izgubil 2 partiji, remiziral je pa s 7 igračci. Remis so igrali Ludvik Gabrovšek, Ciril Vidmar, Kordiš, Smalc, profesor Zimbek, Jeran in Cibic. Zmagala sta mladi Julij Gabrovšek in Ivo Židan. Proti pričakovanju so podlegli in odpovedali favoriti Furlani, Vogelc in Milan Vidmar ml.

Po mnenju dr. Vidmarja je igral dr. Aljehin zelo živo, a skrajno pazljivo. Dosegel je proti močnim ljubljanskim šahistom vsega upoštevanja vreden uspeh. Dr. Lasker je v primeri z njim na svojem gostovanju v Ljubljani odrezal nekoliko slabše. Na simultanski produkciji proti 38 igračem je izgubil 4 partije in 8 remiziral. — Igral je tudi mnogo deli, kajti zaključil je simultanko šele ob pol 5. zjutraj, dočim je dr. Aljehin napravil zadnje poteze že ob pol 3.

3 + 1 = 2

To je tipična filmska opereta, ki more publiko dobro pozabavati in razvedriti. Vse brez najmanjše sence črnogleda, skrbi, težkih misli in problematičnosti.

Glavno besedo ima režiser, ki v vsem poudarja razigranost ne glede na strogo stvarnost na zunaj, vse mora biti veselo, poskočno, še celo suhoparna moderna pisarna mora biti vesela kot varijet, pisalni stroj igra, debelušni pedantni advokat pa poje. Pojo tudi avtomobile hupne in še celo sodni eksekutori. Delavci, nosači prenašajo tovore kot harmonike ter stopajo po odmerjenem taktu. Torej komičnost povsod in na vsak način. Ironija v vsem. To je opereta.

Willy Fritsch, Oskar Karlweis in Heinz Rühmann so trije tipični operetni igralci. Predstavljajo tri lahkoživce, kot pač zahteva celoten značaj operete. Willy se si-

cer loči od tovarišev po večji energiji in značajnosti, zato je seveda že vnaprej do- ločeno, da dobi Liliano (Lilian Harvey). Liliana je tip povprečnega modernega dekleta, ahi tudi bolj drastično rečeno, tip koketne lutke, ki živi tja v en dan kot muha enodnevnicca, muhasta, vse se ji mora pokoravati in klanjati. Živi zabavi, in največja zabava ji je flirt. Če se resno zaljubi, postane lahko tudi resnejša.

Ta ženska je postavljena v sredo treh fantov, ki si tudi mnogo ne belijo glav zaradi življenja. In ko požemo vse z brezskrbnim življenjem, začno delati, brezskrbni pa so še vedno.

Prodajajo benca. Konzulova hčerka ga kupuje, zdaj od enega, zdaj od drugega. Ljubimka z vsemi. Kateri je pravi? Kdo bi to vedel! Ko jih vse skupaj povabi na sestanek, da bi izbirala pravega, pridejo vsi, ne da bi vedel drug za drugega. Willy se zaradi tega skrega, kajti njega je zaljubljenost že zresnila, in sploh je značilen. Tovariša pa se napljeta, ker ju je Willy izpodrinil.

In Lilian se tudi zresni, ko začuti v sebi srce in ko se zave, da njena igra ni šala — temveč nekaj globokega, izvirajočega iz čustva. Ker je bogata, ji uspe s pomočjo odvratnika z duhovito spletko, da se poroči z Willyjem kljub njegovi značajnosti. Kajti opereta hoče dokazati, da sta denar in ljubezen močnejša od značaja.

In s tem je komedija končana, občinstvo se je pozabavalo dovolj, zato se konča tudi film.

Zanimivo predavanje svetovnega potnika

Snoči se je vršilo v dvorani Delavske zbornice zanimivo skiptično predavanje, »V sedmih letih peš okrog sveta«, ki je bilo, kakor je izjavil predsednik SPD dr. Tominec, žal zadnje predavanje pod okriljem SPD v letošnji sezoni. Predaval je svetovni potnik g. Edmund Zscheile iz Leipziga. Predavanja, ki jih prireja vsako leto naše agilno planinsko društvo, vzbujajo po pravici splošno zanimanje in želeli bi samo, da bi jih bilo v bodoče po možnosti več in pa da bi pridobilo SPD predavatelje, ki bi se omejili na manjši, zato pa podrobnejše obdelani obseg tvarine. Ta potreba se je pokazala pri nedavnem predavanju prof. dr. Tuma in tudi snoči. Snočnje predavanje bi bilo nedvomno privlačilo še več poslušateljev, da se niso vršile istočasno razne druge prireditve. Pa tudi tako je bila dvorana Delavske zbornice skoraj polna, večinoma seveda planincev in prijateljev naravnih lepot.

Predavatelj je pozdravil in predstavil občinstvu predsednik SPD dr. Fran Tominec. Edmund Zscheile je še mlad mož, pa ima za seboj že prav zanimivo in burno življenje. Prepotoval je skoraj vse svet in sicer večinoma peš. Le tam, kjer je bilo izključeno hoditi peš, si je pomagal naprej s tem ali onim prometnim sredstvom. Kot Nemec ni odnehal, dokler ni prehodil 40.000 km tako, da lahko po pravici reče, da je pot okrog sveta prehodil. Svoje potovanje je nastopil 1. avgusta 1923 v Leipzigu. Na Dunaju se mu je pridružil tovariš, ki se mu je pa na Kitajskem iznevil in se vrnil v Mandžurijo, kjer se je bil zagledal v brhko Rusinjo, s katero se je oženil. Predavatelj je vodila pot po Švici, Avstriji, Madžarski, Bolgariji, Jugoslaviji, Rumuniji, Turčiji, Grčiji, Egiptu, Sudanu, Palestini, Siriji, Anatoliji, Kavkazu, Perziji, Rusiji, Mandžuriji, Kitajski, Japonski, Indiji in nazadnje se po raznih otočjih in deželah Južne Amerike. Domov se je vrnil letos 1. junija torej dva meseca pred določenim rokom. V prvem delu svojega predavanja je vodil g. Zscheile poslušalce po raznih deželah in jim pripovedoval, kaj je doživel. Zlasti rad je omenjal svoje žalostne še bolj pa tragikomične in komične doživljaje, kar je predavanje poživilo. Nekatere njegove trditve so se zdele neverjetne in marsikdo bi bil dvomil o njihovi resničnosti, da nam ni v drugem delu predavanja pokazal krasnih skiptičnih slik, na katerih smo videli večinoma tudi njega tako, da je vsak dvom izključen. Na bogato zbirko slik s svojega potovanja je g. Zscheile res lahko ponosen. Drugi del predavanja je moral močno skrbeti, sicer bi se bilo preveč zavleklo. Občinstvo se mu je zahvalilo s prisrčnim aplavzom.

Mladi literati pred občinstvom

Snoči se je vršil v Unionski dvorani literarni večer PEN-kluba, slovenski center. Ljubljana sekeja, MLADI PEN.

In, kot je povedal France Vodnik v uvodu prireditve, je bil ta literarni dogodek baš slučajno na dan obletnice Cankarjeve smrti, ki smo jo skoraj povsem prezrli.

Večer je otvoril z uvodom France Vodnik. Razložil je namen mladega PEN-kluba, njegova stremiljenja glede na odnose z javnostjo. Dejal je, da so sodobni literati poklicani biti zvezani z ljudstvom, ne tvoriti nobene suverenosti v duhovnem svetu, izoliranosti, temveč govoriti iz ljudstva z ljudstvom; v tem pogledu jim je Cankar učitelj in vzornik. Kdor hoče biti sodoben, mora biti obraz sodobnega življenja. Umetnost in življenje morata družiti vse, zato so v Mladem PEN-klubu združeni literati brez razlike nazora in usmerjenosti. Vsak se naj izpove — po svoje, kakor čuti. Izražanje je umetnost, ki veže preko vsega vse, in izraz, ideja je podvržena umetnosti, zato ne sme razdvajati in rušiti. Izginiti morajo medsebojni prepadi med literati in med njimi in občinstvom, kar je višja ideja stremjenja mladosti.

Po tem uvodu je Vodnik čital esej »Pot v tempelj«, s katerim je izpovedal svoj svetovni nazor, odkril svoje notranje težnje in iz vidikov vsesplošnega človeškega in življenjskega odnosa med umetnikom in človekom, umetnostjo, življenjem in religijo ter dokazoval vzročnost in upravičenost svojih idej, odnosno gledanje na življenje. S tem je tudi dokazoval, da ni vprašanja

»Ali umetnik — ali kristjan«. Ta problem je nekaj časa razburja duhove pri »Lj. Zvonu« na eni in pri »Dom in Svetu« na drugi strani.

Za Vodnikom je čital Anton Ocvirk svoje pesmi, ki presenečajo po svoji klasični uglajenosti in izbrušeni in z globino toplega lirčnega izraza, ki je svež, sočen, poln impulzov novega, sodobnega življenja. Ocvirk se nam odkrije v svojih pesmih predvsem kot pesnik, a ne kot človek; pesem je v ospredju, človečnost ji je prav tako podrejena kot vse drugo.

Nato se nam je predstavil pesnik proze Mrzel-Frigid s kratkimi liričnimi črticami, po katerih ga poznamo iz časnikov in iz »Zvona«. On je predvsem človek, sredi stvari, tako malih, neznačajnih, gre vedno z lučjo človečnosti in vse te drobne stvari, pojo, vse žive, vse so vseživljenjske in zato vedno v odnosu s človekom, ki je vsečloveški. Vse stvari so kot simbol, a so stvarnost, ker so iz življenja. In ko gre človek tako skozi vse to, spoznava, tedaj je njegova pot in spoznavanje pesem, pesmi proze in ljubezni do življenja v vsem, tudi v najmanjšem.

Končno nam je zapel poet ponižanih Mile Klopčič socialno pesem.

Izpovedal je najglobljo človeško bolečino — bedo, ki gradi med človekom in človekom umetne meje, jih ponižuje do umiranja od gladi in dela, v tonenju obupa, v katerem mora zamreti v človeku njegova človečnost, vse njegovo najvišje, najdragocenejše; človek se daruje in žrtvuje tistemu, kar ga uničuje in ga ropa njegove človečnosti.

Da, to je pesem, najbolj življenjska, najgloblja, najresnejša. In je poslušalec tudi pretresla.

Enakih večerov si mora občinstvo še želeli, posebno sedaj, ko se govori o duhovni krizi. Kajti ljudje so v resnici zelo potrebni prave duševne hrane, četudi ne vedo, česa potrebujejo.

Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička, kar gre v priznanje našemu občinstvu.

Novice iz Zasavja

Litija, 10. novembra.

No, letos pa se ne moremo prav nič pritoževati. Sv. Miklavž je tako na široko pogledal v naš konec, da se ne moremo zaradi njegovega obiska prav nič pritoževati. Litija pa je menda letos z miklavževanji dosegla sploh rekord. Samo v Sokolskem domu se je prikazal belobradi svetec s svojim šestim spremstvom nič manj kakor — štirikrat! Štirikrat je trozil svoje darove: tukajšnja osnovna šola ga je pričakala v dveh partijah — dopoldanski otroci posebej, popoldanski posebej. Nobenega ni izpustil radodarni svetnik, prav vsak otrok je prišel do darila. Nihče se ni čutil zapostavljenega, čeprav je doma bolj malo drobiža, zato pa je posegel v žep okrajni šolski svet, ki je daroval za obdarovanje dece 2000 Din. Za svojo plemenitost zasluži pohvalo.

Tudi sokolski naraščaj in deca sta bila obdarovana prav s primernimi darili. Sokolsko članstvo se je vzgledno odzvalo nabitralni akciji, ki sta jo v imenu odbora vodili gđ. Pavla Meškova in učiteljica gđ. Iva Kodermanova. Nabrali sta v našem kraju nad 2000 Din. S tem denarjem so nakupili pridnim Sokolikom čedna darila. Seveda jih je bila deca prav vesela.

Pozabiti tudi ne smemo, da je sokolska plesna šola priredila v nedeljo zvečer miklavževanje za veliko deco. Precej daril je izdal Miklavž, kdor pa se ni odzval originalnemu povabilu, radiogramu iz nebes, s katerim je vabil Miklavž staro in mlado v Sokolski dom, mu je prinesla mlada Vidka darila na dom.

Kakor je že stara navada, so obiskali mnoge hiše, zlasti pa vse gostilne naši litijski fantje. Ga že pihnejo ti nebeski in peklenski tovariši s svojim vodjo Polčtom na čelu. Včasih se ga je ta tovarišija prav natreskala, kar je bilo nebeščanom v smoto, še za peklenske ni bilo vzgledno, da so se dali premotiti in zapeljati.

Miklavž pa seveda tudi ni pozabil sosednjega šmartna. Zlasti se ga je razveselila sokolska mladež: saj je prinesel poleg drugih daril tudi tolovadne copate. Še raje bodo hodili doslej šmarnski otroci k sokolski tolovadbi. Miklavž pa ima v Litiji še drugo važno besedo. Saj je vendar patron našega kraja. Pa kakor pojema vse, se občuti tudi pri žegnjanju — kriza.

Povsod same krize, sami križi in težave!

O tem bi znali povedati in tudi prav radi povedo naši kmetje. Na Miklavževem sejmu, ki se je vršil v torki, si čul samo njih tarmanje. Najbolj pa na živinskem sejmu. Kmetje so prignali na sejem živino, na ni bilo pravih kupecv. Pod ceno je dal prav rad vsakdo, samo da se je iznebil pred zimo živčine. In so potem žalostni računali, koliko jim je prinesla ta »kupčija« — izgube...

— Sedem mesecev sem redil vola, pa veste, koliko sem izgubil — je robanil kmet — ko štiristavžen! kron sem izgubil, ob toliko sem in ob ves trud, ki sem ga umel skozi vse mesece. Na pomlad sem plačal za živčine več kakor sem zdaj »anj« dobil!

In drugi se je pridružil ves jezen. »V začetku pomladi sem ga stehal. Pa sem vse te mesece pridobil 200 kil in nisem dobil zanj prav nič več, kakor pa mi je mesar ponujal zanj spomladi, predno sem se odločil, da ga bom redil za prodaj... Kako bom živel in plačeval davke od izgube...«

Pa koliko takih primerov bi še lahko našli.

Sedanje padanje cen res najbolj občuti kmet. Skoro zastoj mora dati svoje pri- delke, kar pa kupi, mora plačati še vse po starih cenah.

Cena mesa se je na intervencijo oblasti nekoliko znižala. Pa se ne morejo znati v zlati sredini. Namreč gospodine in mesarji. Prve trdijo, da bo morda cena mesa še bolj navzdol, mesarji pa trde: zguba, zguba, zguba!...

Tudi cena žitu in moki je padla precej v zadnjem času. Včasih so prodajali moko še enkrat dražje, da je oblastvo za pokrenilo v tem pogledu akcijo za znižanje cen živilom. Zemlje se drže še vedno na isti ceni, kakor takrat, ko je bila moka in žito mnogo dražja. Za spoznanje so se sicer zemlje v zadnjih letih poredile... morda je to le še pričetek... Naj pride zdaj sedem debelih...

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 12. decembra 1930, katoličani: Maksenzij, pravoslavni: 29. novembra, Paramon.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: Sveti plamen. A. Opera: Zaprtio. Kino Matica: 3+1-2. Kino Ideal: Tatarska kri. Kino Ljubljanski dvor: Film ZKD: Hadži Murat.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bohinec, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta, dr. Kmet, Dunajska cesta.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Nedelja v ljubljanski dram. V nedeljo, dne 14. t. m. bodeta v naši dram. delo predstavi, obe ljudski po nižjih dramskih cenah. Popoldne ob 15. se vprizori Nestroyeva izvrstna burka Utopljenca, zvečer pa Nušičeva komedija Gospa ministrica. Obe komediji v običajni zasdbi. Kdor želi užiti par ur veselja in dobre volje, naj poseti vsaj eno izmed obeh dramskih predstav to nedeljo.

»Serija A-000001« kot ljudska predstava pri nižjih cenah, bo v soboto, dne 13. t. m. v naši dram. Zasedba ista kakor pri premijeri. Ruska komedija je imela pri vseh dosedanjih vprizoritvah v resnici velik uspeh in je izvrstno zabavala občinstvo.

Shakespeareja komedija Sen kresne noči se ponovi v ljubljanski dram. v ponedeljek, dne 15. t. m. za abonente reda D.

OPERA.

V soboto se poje Puccinijeva opera »La Boheme«. Mimi poje gđ. Majdičeva, Museto — ga. Ribčeva, Rudolfa — g. Kováč, Marcela — g. Primožič, Collina — g. Rumpel, Schaunarda — g. Janko itd. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava se vrši za abonma reda C.

V nedeljo popoldne se ponovi L. Safranek-Kavčičeva opera »Hasanaginica« z gospi Thierryjevo v naslovni partiji. Hasanago poje g. Krizaj, dalje sodelujejo ga. Ribčeva, gđ. Španova, g. Gostič, Grba, Janko, Perko, celokupni baletni zbor z gđ. Moharjevo in g. Golovinom itd. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava se vrši po nižjih cenah, izven abonmana. Opozorjamo predvsem obiskovalce izven Ljubljane na to krasno domače delo, ki se predvidoma popoldne ne bo več izvajalo. Krasna, z orijentalnimi motivi prepletena glasba, bogata instrumentacija, močna dramska vsebina ter prvovrstna interpretacija za služijo največjo pozornost. Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v operi, lahko se pa tudi rezervirajo, telefon 2231.

Izgubljeni in najdeni predmeti

prijavljeni upravi policije v Ljubljani v času od 16. do 30. novembra:

Izgubljeno

Listnica z 200 Din, beležnica s 110 Din in raznimi beležkami, torbica, v njej 30 Din, 2 denarnici, ključki in razni recepti; 100 Din bankovce; listnica, v njej okoli 2800 Din, legitimacija na ime Ribčič Ivan in dovolilnica za trafikno na ime Elsner Marija; torbica, v njej doza za puder, glavnik, ogledalce, robec, 2 ključa in 60—80 Din; listnica, v njej 2200—2300 Din; nikelnasta ura na črnem jermenu; moški zlat prstan s 14 briljanti; moška nikelnasta zapetna ura na jermenu; zlat okvir ženske zapetne ure; zlata zapetna verižica; zavojček, v njem 2 moški srajci, 2 para nogaric, 3 žepni robci, ovratnica, ovratnik, več slik in par čevljev, delavska knjižica, glaseca se na ime Ada Salbanovič, delavec; delavska knjižica, glaseca se na ime Kodela Franc; ženska ročna torbica; zimski triko-hlače; kljuka (kurbel) od avtomobila in škatlja, v njej ženska nova obleka in 1 ženski plašč.

Najdeno

40 Din; 20 Din; 100 Din; denarnica z Din 70.90; denarnica z Din 134.20; zlat uhan z 21 diamant

Dnevne vesti

— **Jugoslovensko - češkoslovaški kulturni stiki.** Letošnji 28. oktober in 1. december, dneva, ko sta se češkoslovaški in jugoslovenski narod spominjala svojega osvobodjenja, sta znova dokazala, kako globoko korenine je pognalo prijateljstvo med obema narodoma in kako trdna je zvestoba tudi v mirnem času. Praška »Narodni Politika« piše v eni zadnjih števil, da je razveselivo, da ne ostanemo samo pri svečanostih, temveč da sloni medsebojno prijateljstvo na trdnih temeljih. O teh priča vedno večje zanimanje za organizacije, ki sta stopili v službo te ideje — na Češkoslovaškem za Češkoslovaško - jugoslovensko ligo, v Jugoslaviji pa za Jugoslovensko - češkoslovaško ligo, ki sta nedavno izpopolnili svoje idejno orožje s »Krasno revijo«, predstavljajočo pravi arhiv spoznavanja življenja obeh narodov in njihovih aktualnih problemov. Ker dobivajo vsi člani obeh organizacij »Češkoslovaško - jugoslovensko revijo«, je pričakovati, da se bodo medsebojni kulturni stiki še bolj poglobili. Na temelju nedavno sklenjenega kulturnega sporazuma med pristojnimi organi obeh držav so bili letos v Pragi prvič v večjem obsegu odprti tečajji srbo - hrvaščine, ki so privabili izredno mnogo slušateljev. Povečalo se je tudi zanimanje za Strossmayerjevo jugoslovensko knjižnico v Pragi, katere namen je služiti širokemu krogu interesentov za Jugoslavijo. Posebnost te knjižnice je bogata turistična literatura, čtivo za frekventante jezikovnih tečajev, knjige o balkanskih vojnah itd. Knjižnica, ki jo podpira tudi naše prosvetno ministrstvo, je na razpolago tudi izvenpraskim interesentom. V Jugoslaviji služi enakemu namenu »Šafarikova češkoslovaška knjižnica« v Beogradu in češkoslovaški oddelki javnih knjižnic v drugih večjih jugoslovenskih mestih, posebno v Osičku, Zagrebu in Ljubljani.

— **Razpisane zdravniške službe.** Kr. banska uprava razpisuje službo asistenta na dermatološko - venerološkem oddelku splošne banovinske bolnice v Ljubljani, službo asistenta na očesnem oddelku in asistenta na kirurškem oddelku splošne bolnice v Mariboru. Asistent ne sme izvrševati privatne prakse. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m. pri banski upravi.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zdravnik splošne bolnice v Mariboru dr. Ciril Dereani.

— **Konkurzi in prisilne poravnave.** Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do 10. decembra sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): **Otvorjeni konkurzi:** v dravski banovini 1 (4), v savski 5 (1), v primorski 2 (2), v drinski 1 (2), v dunavski 1 (5), v moravski 1 (3), v vardski 1 (—). **Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza:** v primorski banovini 1, v drinski 1, v dunavski 2, Beograd, Zemun, Pančevo 1. — **Odpravljene konkurzi:** v dravski banovini — (1), savski 3 (4), drinski 1 (2), dunavski 2 (1), moravski 2 (1), vardski 1 (7), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). — **Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza:** v dunavski banovini 1, v vardski 1.

— **Prenos produkcije svetovnega šahov. prava dr. Aljechina** iz kazinske dvorane ob 20.30. Brzoturnirska partija z našim jugoslovanskim šahovskim mojstrom dr. M. Vidmarjem. Pozdravni govori in govor dr. Aljechina. Vmes koncertne točke s sodelovanjem koncertne pevke gospe Costapere in pianista Noča.

— **Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.** Selenburgova ulica št. 3, ima v zalogi novosti iz francoske književnosti, povesti, primerne za mladino, in slikanice. Sprejema naročila na »Illustration«, »Jasdin des modes« in vse druge časopise in revije. Na prodaj ima tudi Cankarjevo: »Moje življenje« in italijanskem prevodu.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo hladno, deloma oblačno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države močno oblačno in večinoma deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 9, v Ljubljani 7.4, v Skoplju 7, v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu 5, v Mariboru 3 stopnje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 753 mm, temperatura je znašala —2.

— **Gradnja monumentalnega hrvaškega doma.** Travniško pevsko društvo »Vlašice« je razstavilo v svojih prostorih načrte monumentalnega hrvaškega doma v Travniku. Načrtov je 14, med njimi 7 domačega arhitekta Stjepana Bevande, ostalih 7 pa je last gradbenega podjetja »Pionir« v Zagrebu. Zgradba bo stala nad pol milijona dinarjev.

— **Smrtina kosa.** Davi je umrla v Škofji Loki ga. Kristina Fleš, tašča ravnatelja mestne planine g. ing. Bartla. Pokojnica je bila plemenita žena in vzorna mati, priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Pogreb bo jutri ob 16. na pokopališču v Škofji Loki. — Včeraj je preminula v Ljubljani posestnica ga. Betka Čop, roj. Pogačnik. Pokojna je bila plemenita žena blagoga značaja, splošno priljubljena in spoštovana. Njene zemске ostanke prepeljejo v Moste pri Žirovnici, kjer jih položijo v nedeljo ob 15. k večnemu počitku. Blag jima spomin! Težko prizadelim rodbinam iskreno sožalje!

— **Smrtina nesreča na Falli.** Na Falli izvršujejo te dni za zaščito pragov brane tozadevna dela pod potapljaškim zvonom, ki je obesen na posebni železni konstrukciji Delavci, ki so bili na tem ogrožju, so snemali deske in tramove, in ko se je ogrožje nenadoma zrušilo, je padlo vseh 11 v vodo. Rešili so se vsi, razen enega, Suligoja, ki je izginil v valovih, njegovega trupla pa še niso našli. Pri nesreči je bilo ranjenih več delavcev, najbolj pa Semen. — **Okrevanje tuberkuloznih v 3-4 tednih.** Te dni je prispel v Sarajevo kopališni zdravnik dr. Pesić, ki zdravi tuberkulozo s pomočjo nekega seruma, ki je njegova tajna. Dr. Pesić trdi, da ozdravi

težje tuberkuloznega bolnika v 3-4 tednih. Ker je v Sarajevu zetek tuberkuloze zelo obilna, so ga povabili, da se pri njih preizkusi svojo metodo.

— **Nenavadno sleparstvo.** Včeraj je prijavila Antonija Mažić zagrebški policiji, da jo je pred dnevi obiskal neznan možak, ki se ji je predstavil za državnega uradnika in ji povedal, da je njena obveznica vojne škode zadela 5000 Din, zato da mu jo naj izroči, da ji prinese denar. Ona je bila res tako nespametna, da mu je obveznico izročila in izvedela je šele čez nekaj dni, da sploh nobenih dobitkov ni pri teh obveznicah.

— **Železniška nesreča pri Ilači.** V torek popoldne se je pripetila blizu železniške postaje Ilače v Sremsu nesreča. Trčila sta tovorna vlaka, dva vagona sta se razbila, stitje pa lažje poškodovani. Človeških žrtvic ni bilo.

— **Tragedija na materinem grobu.** Včeraj so našli na zagrebškem pokopališču nezvestno mlado deklico, poleg nje pa stekleničico z razlito očetno kislino. Prepeljali so jo v Zakladno bolnico, kjer so ji izprali želodec, nakar je povedala, da je Anita Pavlinić, stara 18 let, brezposelna delavka in brez stanovanja Mati, ki jo je nepopisno ljubila, jo je zapustila samo. Včeraj je obiskala njen grob. Ko je izgubila službo, je obupala in šla na materin grob, kjer se je hotela zastrupiti. Njeno zdravstveno stanje je resno, upajo pa, da bo okrevala.

— **Pustolovščine pobežlih jetnikov.** Nedavno so pobežli iz zaporov novosadskega okrajnega sodišča Andrejevič, Pekvanski, Frančič in Strugarski. Strugarskemu se je beg ponesrečil, Frančič je preplaval Dunav obločen in čez nekaj dni se je pojavil v Bački Palanki, kjer je izvršil več tatvin, končno so ga pa prijeli. Pekvanski se je izgubil brez sledu, Andrejevič pa včeraj aretirali v Bos. Samcu. Pri zaslišanju je priznal napad na ječarja, katerega je izvršil skupno s tovariši. Ječarja so vrgli na tla, mu odvzeli ključ in orožje, potem so pa pobeželi. Andrejevič je izvršil več tatvin v Sremsu, nakar se mu je pridružil še Vaso Janković, s katerim sta romala po svetu ter dobro živela na tuj račun. Dveh ubežnikov še niso prijeli.

Iz Ljubljane

— **Izpeljava tramvaja na Viču.** V popoldne so pričeli graditi tramvajsko progo na Viču. Začetek proge je pri hiši Tržaška cesta 41. Doslej so izkopali temelje v dolžini približno 200 metrov, polovica ga je že fundirana, ob začetku proge pa že polagajo tirnice. Avtomobilski promet je otežkočen, pa tudi pešci mnogo trpe zaradi strahovitih blat. Žele, da bi vsaj kmalu vozil tramvaj — in brezplačno.

— **Iz Vozelstvi so ta teden postavili veliko krmilno hišico za ptice.** Streha te hišice meri v torisu 1,30x1,30 m tako, da sneg ne bo zamedel tako hitro mizice pod njo. — Hišica je last Društva za varstvo živali. Postavljena je nekoliko približno glavne poti, zato se je bati, da bo v napotje pijanem ponočnjakom, pa tudi ptice si ne upajo blizu.

— **Načrt pravoslavne cerkve v Ljubljani odoben.** Odboren je načrt srbske pravoslavne cerkve v Ljubljani. Revidirani proračun znaša 1.474.434,58 Din. Pravoslavna cerkevna občina mora zgraditi cerkev sama po svojem rezijskem odboru in pod nadzorstvom pristojnih tehničnih oblasti.

— **Iz naših cest in ulic.** Te dni posipajo ceste v Florjanski ulici in na Emonski cesti. V Rutarijevi ulici, ki gre v svojem podališču med svetom bivše Kranjske stavbinske družbe in tobačne tovarne, pa dovažajo na cestišče grob material, da čisto primerno vzdignejo in izravnavajo.

— **Iz Vremenska hišica v Vozelstvi.** Na valjarju v vremenski hišici so se danes ta dan označili dnevi v nemškem jeziku kakor nekda, ko smo zdihovali pod nemškimi jarmom. Zadnji čas je že, da se ta anahronizem odpravi. Treba je samo prepleti nemško besedilo s slovenskim, pa bo prav.

— **Iz Božičnica Rdečega križa.** Ljubljanski krajevni odbor RK priredi letos prikrat božičnico, na kateri namerava obdariti vsaj 50-60 šolskih otrok ubožnih staršev. Zadržna gledališka prireditev je društvo sicer prinesla več tisočakov čistega dobička, toda večino tega donosa bo treba porabiti za prihodnjo počitniško kolonijo, ki je tudi le ubožni deci namenjena. Ker torej lastna sredstva zdaleka ne zadostujejo za nakup primernih božičnih daril, se odbor obrača do naših trgovcev z iskreno prošnjo, da za dobrodelni namen prispevajo kakršnakoli darila (v blagu, obloko, čevlje, perilo, pecivo itd.). Požrtvovalne članice odbora, legitimirane z društveno izkaznico, bodo prihodnje dni osebno posetile trgovce, da prevzamejo naklonjena darila. Imena darovalcev se bodo v časopisih objavila. Božičnica bo v dvorani Mostnega doma v torek 23. t. m. ob 15. Odstopi sploh vsakogar, ki hoče revni deci nakloniti kakor darilo, da ga odda v pisarni predsednika krajevnega odbora RK dr. Otonu Fetičniku v Ljubljani Dalmatinova ulica 7.

— **Iz Modna revija Atene,** v soboto ob 20 uri zvečer, ima na programu moderno ritmično-gimnastično točko pod vodstvom strokovne učiteljice H. Pakjove. Gosenke Atene izvajajo indijski molitev po šoli Mensendieckove.

— **Iz Vič.** Na Glincah, v Rožni dolini in na Viču je še veliko nezazidanega sveta, ki bo zaradi tramvaja znatno v ceni pookčil. Tramvaj nam bo nudil najugodnejšo zvezo z Ljubljano in njeno okolico. — Naša občina se noče spojit z ljubljansko mestno občino. Ko je občinski odbor v svoji zadnji seji glasoval glede inkorporacije, je bilo 15 glasov proti spojitvi in 10 za spojitve. Proti so bili obrtniki in trgovci. Državni uslužbenci bi pa spojitve pozdravili z največjim veseljem. — Obračun se na pošto ravnateljstvo z javno

prošnjo, da izpopolni na pošti javno telefonsko govorilnico z neobhodno potrebno celico.

— **Iz Predavanja Slavističnega kluba,** ki so se lani vršila v Zbornični dvorani na Univerzi, se letos prenese v dvorano Filharmonične družbe na Kongresni trg. Prvo predavanje bo v nedeljo, 14. dec. 1930 ob pol 11. uri dopoldne in sicer bo razpravjal mladi slovenski pesnik in kritik, član Slavističnega kluba Anton Ocvirk o »Slovenskih kulturnih problemih«. Predavanje je javno brez vsake vstopnine, zato se pričakuje čim številnejša poseta naše javnosti.

— **Iz Klub esperantistov v Ljubljani** vabi esperantiste in ostalo občinstvo k proslavi avtorjevega rojstva, ki se bo vršila v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v spodnjih prostorih hotela »Miklič«. Dr. Reya bo predaval s skriptičnimi slikami o Spitzberghu, recitala se bodo v esperanto prevedena dela Aškerc, Zupanciča in Milčinskega. — Vstop prost.

— **Iz Akad. pev. zbor** bo imel svoj redni občni zbor v petek, 19. t. m. ob 8. uri zvečer na univerzi. Predsednik.

— **Iz Modna revija Atene** bo prijeten, zabaven družaben dogodek. Za Din 15.— cel večer programa, brez posebnih drugih izdatkov. Obleka navadna. Pogrnjene mize.

— **Iz Vozelstvi »Rečna kot cerkevna miš«** na Sentjakobskem ozru. Jutri v soboto in v nedeljo 14. t. m. uprizori Sentjakobski gledališki odbor vlezabavno voseloigro »Rečna kot cerkevna miš«, ki je dosegla povsod kjer so jo dosedaj igrali, izreden uspeh. Vsebinsko obravnava borbo mlade, siromašne deklice za svoj življenjski obstoj. — Pri predstavi sodelujejo dame Baranova in Pirčeva ter gg. Košak kot predsednik Univerzalne banke, Škerlj kot njegov sin Franc, Lavrič kot komični stari grof. Moser kot Schünzlin in Vidičič kot bančni sluga. — Vstopnice se daje v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu.

— **Iz Ščipalnic z etuljem** je bil izgubljen blizu evangelijske cerkve. Pošten najditelj naj ga odda na policijo.

— **Iz Cvetličarne Herzmansky** in Korzika pokazuje v soboto zvečer na modni reviji aparne cvetlične aranžmaje, bodisi v namizni dekoraciji ali pa umetniški vezavi.

— **Iz Pevski zbor Glasbene Matice** bo imel drevi ob četrta in 9. vajo mešanega zboru v pevski dvorani v Vegovi ulici. Zadržani naj pridejo pozneje zaradi važnih »avodil« glede koncerta v Zagrebu.

— **Iz Violinski koncert.** V petek 19. t. m. bo III. violinski koncert letošnje sezone. Koncertirala bo mlada beograjska violinistka gdč. Marija Mihajlovičeva. Na svojem prvem koncertu v Ljubljani bo izvajala Cesar Frankovo sonato za gosli in klavir, de. leje Ambrozijev koncert v h-molu in Milojčevićev »Srbsko igro« in Rahmaninov »Ples«. Na klavirju jo bo spremljala njena sestra, ki bo kot samostojne klavirske točke zagrala tudi dva Debussyjeva komada in pa »Ples« skladatelja Falla. Vstopnice se bodo dobivale prihodnji teden v Matični knjižarni.

— **Iz Zadruga gostilničarjev** v Ljubljani pozivlja vse svoje člane, ki so dobili kakršnekoli dopise, opomine ali prepovedi imeti ta ali oni godbeni instrument v obratnem lokalu itd., da prinesejo vse dolžne naročila ali obvestila v zadrugo pisarstvo in svrhu skupnega postopanja ali ukrepa v tej zadevi.

— **Iz Hadži Murat** film samo še danes v kinu »Dvor«. Z. K. D. predvaja samo še danes ob 4, 7 in 9 zvečer grandiozni film »Hadži Murat«. Snov je povzeta iz istoimenskega romana L. N. Tolstega. Film je izdelan z vsem razkošjem in s sodelovanjem najboljših filmskih kapacitet. Naslovno vlogo predstavlja I. Možuhin, znameniti ruski umetnik, ki je tudi v Ljubljani zelo popularen. — Film priporočamo v ogled.

Iz Celja

— **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 15. t. m. ob 20. ur predaval na meščanski šoli znani strokovnjak na polju moderne telesne vzgoje g. Ivan Lovrenčič iz Maribora o **telesni vzgoji otroka v predšolski dobi.** G. predavatelj nam bo na živih vzgledih pokazal, kako je treba postopati in na kaj je treba paziti, da si vzgojimo zdravo, telesno in duševno krepko razvito deco, ki bo odprta proti raznim boleznim, ki jo ogrožajo. Telesni vzgoji otroka posvečajo dandanes vsi kulturni narodi največjo pažnjo, ker se dobro zavedajo, da leži v krepkem, zdravem naraščanju najboljša jamstvo za srečno bodočnost naroda. Opozorjamo starše, zlasti pa matere na to zanimivo predavanje.

— **Dva jubilarja v okoliškem občinskem svetu.** K sklepu zadnje seje okoliškega občinskega sveta, ki se je vršila preteklo nedeljo dopoldne, je župan g. Mihelič sporočil obč. svetnikom, da je nedavno praznoval svojo šestdesetletnico referent za ceste v obč. svetu g. Strenčan, koncem tega meseca pa slavi enak jubilej podžupan g. Vinko Kukovec, ki si je pridobil neverjetne zasluge zlasti pri gradnji stanovanjskih hiš v okoliški občini. Župan mu je v imenu občinskega sveta čestital k jubileju.

— **Izbojilšana razsvetljava na hribu sv. Jožefa.** Na zadnji seji okoliškega občinskega sveta je bilo sklenjeno, da se postavi na hribu sv. Jožefa pri vili g. Della Mee velika javna cestna svetililka, kar je bila za tamkajšnje prebivalce že davno nujna potreba.

— **V nedeljo v Celju** ne bo elektrike. Falska elektrarna bo v nedeljo 14. t. m. dopoldne med 9. in 12. uro ukinila električni tok v Celju in okolici, na kar se prebivalstvo pravočasno opozarja.

— **Poslovni lokali v občinski hiši** na Bregu so bili v smislu sklepa okoliškega občinskega sveta oddani občinskemu stražniku g. Kuneju v stanovanjske namene.

SOČUTNO

»Zvedeli smo, da je nekdo vašega moža nočem zabodel.«
»Prosim vas, nikar me ne spominjajte za kranje njegovih hlač sem potrošila pet deset dinarjev.«

Ali naj mladina pleše ali ne

Nekaj splošnega o plesu — Ples nima za mladino nobenega pomena

5

Vidi se, da se za marsikaj zanimamo, četudi bi se lahko trdilo, da zaradi tega nasprotno. Torej eno vprašanje več. Vprašanje je res vsepovsod toliko. Najhuje pa je, da je tudi odgovorjati nanje — veliko vprašanje. Kajti, če bi tega vprašanja ne bilo, bi ne bilo tudi nobenega drugega.

No, pa recimo, da je to tudi vprašanje — ali naj mladina pleše ali ne. Dobro bi bilo, če bi se vprašali tako sploh o vseh, tudi o starih.

Pri razmotrivanju tega problemčaka je vsekakor potrebno vedeti, kaj je pravzaprav in kakšnega pomena je ples sploh za ljudi glede na našo dobo.

V vsem življenju opažamo eno in isto potezo bistvenosti. Tudi o ritmu lahko trdimo, da je neka skupna črta vsega življenja, da je nerazdružno zvezan z življenjem, njegov najmočnejši odraz. Življenje zvezd, planetov, zemlje je ritem. V izvestnem intervalu obkroži zemljo sonce, se zasuje okoli svoje osi, prihaja leto za letom, dan za nočjo, plima za oseko, slabo vreme za lepim, smrt za rojstvom, gnitje za rastjo, za tem pa zopet kitije itd. Nešteto primerov je, ki nam očitujejo v vsem eno in isto — valovanje, nihanje, ritem, ki se lahko imenuje tudi ples, ki je življenje.

Življenje je v vsem velikem in malem in v vsem je ritem, tudi v človeku. Vse življenje v njem je le — ritem. Tudi vsi nagoni so v njem valovanje, so notranji ritem, vzgon naših dejanj. Notranje življenje se očituje zunaj, notranji ritem je tudi zunanji.

Prišli smo do plesa samega. Res je, da ples vse in povsod. Ne smemo pa tudi pozabiti, da plešejo tudi živali, ne samo ljudje, da so že davno plesale, že pred človekom in da je živalski in ljudski ples v bistvu eno in isto. Plešejo mušice, ljubavni ples, opice itd. Vsa živa bitja izražajo na ta ali oni način svoje nagone — najraje pa v stanju zamamljenosti, nekako tako kot poje zaljubljeni divji petelin svoje ljubavno pesem.

Naš ples je seveda na prvi pogled nekaj povsem drugega. Ampak smo in še za enkrat ostanemo lo homo sapiens — milo rečeno. Osnova, nastanek vseh plesov je eno in isto. Treba je torej poznati to osnovo, da vidimo, če ima ples kot tak kaj opraviti s plemenitenjem človeka, predvsem mladine v našem primeru.

Plese bi lahko delili v glavnem na divjaške (bojne) verske (pleši svečenic-kov), pred božanstvi zlasti v antični dobi in umetne, h katerim prištevamo v prvi vrsti balet in končno še naše moderne ali ples za zabavo. Vsi narodni plesi pa so pravzaprav prehod med primitivnimi — divjaškimi — in modernimi, rafiniranimi.

Jasno je, da so primitivni plesi izvor umetnih, poznejših. Zato pa so tudi poznejši ohranili bistvo svojega izvora. In je tudi razumljivo, da prvotni plesi nimajo ničesar neposredno skupnega s kulturo, niso povzdigovali in plemenitili človeka, temveč so ga razvneli, pijanili. Niso nastali iz nobenega namena. Današnji plesi? Saj ne morejo biti drugega kot so, v bistvu isto, kot so primitivni, razlikujejo se le od živalskih s svojo rafiniranostjo.

In verski plesi? So tudi stvar čustva in spadajo prav tako med komedije kot vse tiste predpisane geste in ritmike pri konservativnih ceremonijah. Včasih so plesale svečnice pred božanstvi — prav tako kot dandanes barske blodnice pred božanstvom — denarjem in svojimi gospodarji. Verski plesi seveda niso služili navidez zabavi, gotovo pa tudi ne nobeni kulturi, lahko so bili le plod kulture svoje dobe. Prav tako so tudi današnji samo izrodek in odraz civilizacije, ne morejo pa biti sredstvo za kultiviranje človeka.

Ne pomaga reformirati plesne šole in ples. Zlo ne tiči v učinku, temveč v vzroku. Ako ples nima nobenega smisla, tedaj mu tega tudi ne more dati nobena reforma. Ples je le predvsem za zabavo, omanjenje — za tisto vrsto ljudi, ki si jo lahko privoščijo. In ako še baš tista vrsta ljudi ni oplenitila, vzgojila po šolah in v življenju, tedaj je smešno trditi, da jih lahko

napravijo plesne šole in ples vredne člane civilizirane družbe, tedaj je treba reformirati kaj drugega. Iz plesnih šol je nemogoče napraviti tečaje za srčno omiko! In z njimi in s plesom vendar ne moremo prerediti mladine in sploh naše žalostne civilizacije!

Povzdignite človeka! Prvo je človek, potem šole ples. Mladini je treba vzorov, podvigov, plemenitih stremiljenj! Vzbuđiti boljši jaz, da bo začela pojmovati globlje življenje, se zavedlo življenjskega smisla, si zastavila cilje. Dandanes vladajo vsepovsod plitvost, alfa in omega in maxima nam je zabava, mamila, brezskrbnost, moda in filistrstvo.

Opazamo, da nam način današnjega življenja jemlje čedalje več časa. Tudi šolska mladina toži, da je preobložena z delom — na drugi strani pa žrtvuje ves preostali čas za nesmiselni ples. Saj ni brez vzroka, da so uspehi na šolah čedalje slabši; dandanes tudi mnogi starejši nimajo nobenega globljega pojma o življenju, ni čuda, da je tudi mladina tako plitva. In tiste neštete krize! Na pr. kriza knjige. Ni čuda, da nista v krizi sport in ples — zato je za marsikaj drugega. Kar je bilo včasih bolezen, odnosno »odlika izvoljenec« — aristokracije, le zunanja glazura, etika, omika in dostojanstvo — na znotraj pa gnoloba, razvratnost, to vendar dandanes nima več mesta v življenju in ne bi smelo biti za vzor niti našemu meščanstvu!

Kaj bon-ton, ugajenost, gibčnost itd.! Ali vam značaj, človek, njegovo dostojanstvo in resnična srčna omika — nič ne pomenijo?

Kakšnega pomena je torej ples za mladino?

Proč z vsemi predsodki, zavijanjem in konservativizmom! Ples nima prav nobenega pomena za mladino, ji je prejel v škodo kot v korist. Narkotično sredstvo je, mamilo, odraz grobnih nagonov, katerim služi. Če je zaradi njih potreben, in če je to mladini potrebno — vcepjanje razvratnosti — ne trdim. Seveda, mi ljudje hočemo vse idealizirati — rafinirati, tudi ples, seveda, mi razumne živali.

Vse ono plemenito, ki je ritem premošernosti — ne vrtenja, slepila — in ki nas vodi k smiselnosti, nima ničesar skupnega s plesom.

Seveda, mladini je tudi potrebna zabava, razvedril, ni ji pa absolutno potreben ples, kot ji je potrebna za žejo pijača, a ne alkohol.

Ako tega ne moremo razumeti, tedaj smo že tako zaplesani kot dervisi.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

DA SE RAZUMEMO

»Rekel je, da pojše kakor prava sirena.«
»Ali res? To je lepo od njega...«
»Namreč avtomobilska sirena!«

VESELA NOVICE

»Hudirja! Pipa je v juhi!«
»Za božji čas! To bo gospodar vesel: že vse dopoldne jo išče!«

PREUDARNOST

Gospa, ki izbira v trgovini rokavice: »Moj Bog, gospod, ako dobro premislim, bi kazalo kupiti črne... Moj ubogi mož je tako bolan!«

MALENKOST

»Kako pa kaj z vašim zelnikom, gospa sosedica?«
»Hvala, včeraj smo ga imeli za obed.«

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nad vse ljubljena mama, stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Betka Čop roj. Pogačnik
posestnica

dne 11. t. m. po kratki težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, nenadoma preminula.

Truplo blagopokojne prepeljemo v Moste pri Žirovnici, kjer se vrši pogreb v nedeljo dne 14. decembra 1930. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na župno pokopališče v Breznici.

Ljubljana, Moste-Žirovnica, 12. decembra 1930.

JULKA, por. ŠILIH; MILKA, por. dr. NOVAKOVA, MILICA, por. WEINBERGERJEVA, hčerke; inž. VINKO, JANKO, sinova, in vse ostalo sorodstvo.

5

Roman.

11

— Mihael, dete moje, ali veš sploh kaj o tem dekletu pri Burgessovih — Marsh se piše, če se ne motim?

— Ne, ničesar ne vem, mati. Bila je

čez ljudi. Nekeč. ko ga je bas gledala čez vsa šolsko sobo, je dvignil glavo. Njune oči so se srečale in v hipu so se svetili njegovi beli zobje in obraz se mu je raztegnil v naglo, zadovoljno rezanje. Pri tem ni bilo nič prisiljenega, ali domišljavega; njegovo rezanje je pomenilo samo prijazno priznanje njenega pogleda. Tedaj je stornla Zelda nekaj strašno bedastega. Naglo je odvrnila svoj pogled in pogledala zopet v knjigo pred seboj. Pri tem je zardela — struja vroče krvi ji je udarila tja gori do kože na glavi. Ni se spomnila, da bi bila že kdaj tako zardela. Hotela je prepričati samo sebe, da mrzi teta »Kirk-perlica«. Odločne se je ogibala njegovih pogledov, toda redke so bile minute v dnevu, da bi ne vedela, kaj počenja. Potem je prišel čas, ko si je zazelela, da bi se to ponovilo. Zvest, da je v šoli dobesedno zardela, je bila sicer mučna, toda zannmva. Njune oči so se srečale — in zopet so se zasvetili beli zobje. zopet se je on dobrodušno zarežal in zopet je udarila nji kri v glavo, samo ne tako močno. — Čeden fant je — si je mislila, — in nekaj posebnega ima na sebi. Od tistega dne so bili pogledi in obojestransko smeljanje na dnevnem redu, dokler ni nekega lepega dne na povratku iz šole opazila, da ji sledi Zadržala je svoje korake in stopala počasi naprej, pa se ji ni hotel približati. Spoznala je, da je upravljav svoje korake po

—Jaz vam pa pripeljem, če hočete
30 prič. ki me tam niso videle.

ln kopalni čevlji so ji rešili življenje. Nekega jutra je plavala daleč od obale in naenkrat je zagledala v morju čuden nestvor, za katerega se pa ni znenila, ker je bila vajena raznih morskih živali. Zato ni bežala in nevarnost je opazila šele, ko jo je morská prikazen že držala s svojimi dolgimi pipalkami. Bila je ogromna sipa, kakršne se pojavijo tupaťam v Sredozemskem morju in ki lahko postanejo človeku nevarne, če so velike in močnejne. Imela je nad meter dolge pipalke, na koncu pa dve vrsti velikih sesalk,

Švedski generalni štab hoče sedaj metodično preiskovati, kakšna krogla je pokosila Karla XII. Oficijelno se je trdilo, da je bil Karol XII. ustreljen med obleganjem Fredrikshalda 1. 1718 iz trdnjave. Že takrat so pa krožile razne govorice, izvirajoče iz odpora Švedov proti neprestanim vojniam. Leta 1917 so odprli krsto Karla XII. Ugotovili so, da mu je prebila levo sence neke vrste dum-dum krogla. Zdaj ima odbor strokovnjakov pod vodstvom generalnega štaba nalogo napraviti več poskusov s streljanjem iz raznih daljav. Vse kaže, da je bil oddan usodni strel iz švedskih vrst. Najbrž se je našel izdajalec, ki je kralja ustrelil. Pri poskusih bodo rabili mušketе in krogle iz armade Karla XII. in celo smodnik bo narejen po vzorcu takratnega slednika. Na Švedskem pričakujejo z velikimi zanimanjem izida teh poskusov, ki naj pokažejo, kdo je ustrelil Karla XII.

Svečanost se je pričela s pozdravnim nagovorom predsednika Noblove nadacije guvernerja Hammarskjolda, bivšega švedskega ministrskega predsednika. Po koncertni točki so prejeli laureati iz kraljevih rok Noblove nagrade. Nagrado za fiziko za leto 1930 je dobil indijski profesor na kalkutski univerzi sir Chandrasekhary Venkata Raman, za kemijo monakovski profesor Hans Fischer, za medicino avstrijski profesor Karl Landsteiner iz Rockefellerjevega zavoda v New Yorku. Zadnji je prejel nagrado ameriški pisatelj Sinclair Lewis. Po izročitvi nagrad je zapelo pevsko društvo švedsko narodno himno. Noblovi mirovni nagradi za leto 1929-30 sta bili podeljeni istočasno ameriškoemu državnemu tajniku Kellogg in švedskemu knezoškofu Soederblomu.

V državi Pennsylvanija je bilo sadje po vrstovih večinoma opečeno. Na velikem sadnem vrtu blizu Scotlanda so bila vsa proti solncu obrnjena jabolka opečena. Na Coney Islandu, kjer je zgrajen velik zabavni park za newyorško prebivalstvo, je prenočilo 20. junija na pesku nad 20.000 Newyorčanov.

— Ti si lažnjivec!
— Če mi rečeš to še enkrat, te zabodem.
— Misli si, da sem ti že rekel drugič.
— Ti si pa misli, da sem te že zabodel.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana Sv. Petra 19

ZALUJOČI OSTALI.

ALFONZ BREZNIK
Mestni trg 3.
Načelnika poslovalnice

svojim znankam. Moj obraz je dobra reklama za vašo kremu, kajti kljub svojim 49. letom sem lepa in mladostna. »EROS« krema naglo in zanesljivo odstrani sojedce, mozolje, gube, pege, nomo rdečico, rumene in rjave lise, solnčne pege. Jamstvo: denar nazaj, če ni uspeha. Cena 12.— Din. 3 lončki 25.— Din. 6 lončkov 40.— Din.

Dr. Mla. Kramar, Kofice C. poštni predal 12/E 26 ČSR.

Dr. N.E. Kennedy, Rosice St. Peter's, Philadelphia

LUDVIG FLEŠ, soprog; ZINKA BARTL, hči;
inž. IVAN BARTL, zet; LJUBICA, ALENKA, vnukinji.